Вступ до КНИГИ ЕЗРИ

Книга була написана Езрою приблизно в 450 році до нашої ери, й описує події, пов'язані з поверненням Юди до Палестини після 70-річного вавилонського полону. Перський монарх Кир захопив владу у Вавилоні в жовтні 539 року до н.е. Він і наступні за ним царі (Дарій і Артаксеркс) видали укази, за якими підкореним народам було дозволено повернутися на батьківщину. Єврейські вигнанці поверталися до Палестини трьома окремими «хвилями». Книга Езри описує події перших двох етапів повернення, а Книга Неемії – третього. Імовірними сучасниками Езри були пророки Ангей, Захарія і Малахія, а також Естер і Неемія.

Зміст

1 – 6 Повернення під проводом Зеруббабела

Перський указ (1); перепис вигнанців, що поверталися (2); зведення нового храму (3 – 6)

7 – 10 Повернення під проводом Езри

Обрання Езри та указ Артаксеркса (7); подорож до Єрусалиму (8); проблема змішаних шлюбів (9 – 10)

Головна тема

Бог пообіцяв повернути ізраїльський народ на землю Палестини та відновити його (Єремії 25:11). Хоча Він суворо покарав Свій народ за його непослух, Він виконав Свою обіцянку виявити милосердя до тих, хто навчився зі страждань свого народу і покаявся. Повернення останку народу було важким, сповненим перешкод і невизначеності. Але тим, хто був готовий відновити біблійну релігію, вдалося це зробити. Ми також маємо вчитися на своїх помилках, приймати наслідки своїх неправильних вчинків і бути сповненими рішучості підкорятися волі Бога.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 4

КНИГА ЕЗРИ

[1:1] Кир Великий, цар Персії, у Старому Заповіті згадується 22 рази, що свідчить про його видатну роль у біблійному порядку речей у той період занепаду в історії Юди. Коли Кир поклав край вавилонському режиму в 539 році до нашої ери, він був досить прихильно налаштований до євреїв.

Як саме Господь «підняв дух» перського правителя ніхто точно сказати не може. Немає сумнівів у тому, що Бог спроможний управляти міжнародними справами, щоб здійснювати Свою суверенну волю (Даниїла 2:21; 4:17), але як саме Він це робить через, здавалося б, природні процеси, залишається загадкою. Проте є одна цікава можливість. Йосип Флавій, відомий єврейський історик, який мав доступ до давно втрачених історичних документів, написав, що Кир був знайомий з пророцтвами Ісаї (44:26 – 45:7), який за понад 150 років до того, як перський монарх зійшов на престол, назвав його на ім'я і оголосив про його благородну роль у звільненні євреїв з полону та допомозі у відбудові їх храму[1]. До того ж пророк Даниїл ще жив у перші роки правління Кира (Даниїла 10:1), і цілком можливо, що саме він познайомив перського полководця з пророцтвами Ісаї. Цікаво, що існує археологічна інформація, яка підтверджує біблійні записи.

Під час розкопок у Вавилоні у 1879 – 1882 роках археолог Ормуз Рассам виявив невеликий (25 см) глиняний циліндр, на якому було зроблено «напис Кира». Напис на циліндрі, який зараз зберігається в Британському музеї, повідомляє про політику царя щодо полонених народів: «Я [Кир] зібрав усіх їхніх [колишніх] мешканців і повернув [їм] їхні поселення»[2]. Як зазначив відомий учений Джек Фінеган: «Циліндр Кира підтверджує зміст указу Кира про звільнення бранців, цитованого в Старому Заповіті (2 Хронік 36:23; Езри 1:2–4)…»[3]. І справді, археологічна наука часто була добровільним свідком правдивості Святого Письма.

2:1 aПорівняйте цей розділ з Неемії 7:6–73
2:2 aВ Неемії 7:7 – *Місперет*
bВ Неемії 7:7 – *Нахум*
2:18 aВ Неемії 7:24 – *Харіфа*
2:20 aВ Неемії 7:25 – *Гібеона*
2:24 aВ Неемії 7:28 – *Бет Азмавета*
2:40 aВ Неемії 7:43 – *Годеви*
2:50 aВ Неемії 7:52 – *Нефішесіма*
2:52 aВ Неемії 7:54 – *Бацліта*
2:55 aВ Неемії 7:57 – *Періда*
2:57 aВ Неемії 7:59 – *Амона*
2:59 aВ Неемії 7:61 – *Аддона*
bБукв. *Насіння*
3:2 aВ 1 Хронік 6:40 – *Єгоцадак*
3:8 aВ 1 Хронік 6:40 – *Єгоцадак*
3:9 aАбо *Ходавія* (пор. 2:40)
3:10 aЗа Септуагінтою, сирійськими перекладами і Вульгатою; а масоретському тексті – *вони поставили священиків*.
3:11 aПорівняйте з Псалмом 135:1
4:8 aВ оригіналі текст 4:8 – 6:18 написаний арамейською.
4:9 aАбо ті, що мешкали в *Сузах*

[4:7–23] За історичними даними, перські царі правили в такому порядку: Кир (560–530 роки до н.е.), Камбіс II (530–522 роки до н.е.), Смердіс (Бардія) (522 рік до н.е.), Дарій I (522–486 роки до н.е.), Ксеркс I (Ахашверош) (486–465 роки до н.е.), Артаксеркс I (465–424 роки

до н.е.), Дарій II (423–405 роки до н.е.) і Артаксеркс II (405–358 роки до н.е.)[4]. Труднощі, які виникають із оповідання Книги Езри, полягають у тому, що події навколо листів, які отримав цар Артаксеркс від ворогів євреїв і написав до них (див. Езри 4:7–23) згадуються до правління Дарія I (Езри 4:24 – 6:15). Якщо доведено, що Дарій був царем **до** Артаксеркса, чому в Книзі Езри царювання Дарія записано після правління Артаксеркса, про яке йдеться в Езри 4:7–23?

Одне з можливих розв'язань цього питання полягає в тому, що Ахашверош і Артаксеркс, про яких згадано в Езри 4:6,7–23 були відповідно Камбісом (530–522) і Смердісом (522) – царями Персії, які царювали до Дарія I (як зазначено вище). Оскільки перські царі часто мали два або більше імен, цілком можливо, що Камбіс і Смердіс також могли називатися Ахашверошем і Артаксерксом[5].

Іншим поясненням цієї уявної невідповідності є те, що інформація про царів Персії в 4-му розділі Книги Езри згрупована за темою, а не за хронологією. Тому розумно зробити висновок, що замість послідовного викладення подій в цьому розділі вірші 6–23 виступають таким собі коментарем у дужках і що в 4:6–7 йдеться про реальних, історичних Ахашвероша (486–465) і Артаксеркса I (465–424), а не про Камбіса і Смердіса, згаданих вище.

При вивченні Біблії потрібно пам'ятати, що як у наш час існують різні способи написати книгу, так і стародавні автори при викладенні подій у хронологічному порядку, час від часу вставляли в свої оповідання необхідний матеріал (як у Буття 10 – 11; Матвія 28:2– 4), який не був послідовним. Автор Книги Езри міг природно доповнити обговорення проблем, пов'язаних з відбудовою Єрусалимського **храму** (4:1–5), інформацією про подібний опір, з яким зіткнулися євреї під час відбудови **стін** Єрусалиму (4:6–23). Хоча деталі, надані у віршах 6–23, спочатку можуть внести плутанину в наше хронологічне сприйняття подій, насправді їх розташування дуже добре узгоджується із загальною темою розділу. З 24-го віршу історія продовжується з тих подій, на яких вона зупинилася у вірші 5. Автор книги повертається до оповідання про проблеми з відбудовою храму, які тривали «аж до другого року царювання Дарія, царя Персії» (Езри 4:24).

4:10 аТобто, Євфрату

5:2 аВ 1 Хронік 6:40 – *Єгоцадак*

5:3 аТобто, Євфрату

6:1 аБукв. *дім сувоїв*

6:2 аІмовірно, *Екбатана*, давня столиця Мідії

7:12 аВ оригіналі текст Езри 7:12–26 написано арамейською.

bБукв. *і тепер*

8:5 аЗа масоретським текстом і Вульгатою; в Септуагінті – *синів Цато, Шеканія*.

8:10 аЗа масоретським текстом і Вульгатою; в Септуагінті – *синів Банні, Шеломіта*.

8:17 аЗа Вульгатою; в масоретському тексті – *Іддо та його брата;* в Септуагінті – *їхніх братів*.

[9:1 – 10:12] Головною метою служіння Езри було провести релігійну реформу серед євреїв, які повернулися до Палестини, відновити практику закону Мойсея та відродити духовність народу, який виродився соціально, морально та релігійно. Він невтомно намагався повернути їх до написаного Божого Слова (пор. Вихід 34:10–16; Второзаконня 7:1–5). Езра намагався зробити те, до чого свого часу закликав пророк Єремія: «…запитайте про вічні стежки, де дорога добра, і йдіть нею» (Єремії 6:16). Езра добре підходив для виконання цієї місії: «Бо Езра поклав у своєму серці досліджувати закон Господа і виконувати його, і в Ізраїлі навчати приписів та судів» (Езри 7:10). Коли Божий Ізраїль наших днів (Галатів 6:16) допускає послаблення і нехтує Божою волею, ми також відчуваємо гостру потребу в людях, які знають істину і будуть готові навчати неї Церкву!

Коритися Богові та приводити своє життя в гармонію з Божою волею часто буває важко. Зверніть увагу на те, яких уроків навчають нас наступні тексти Писання:

• Якщо шлюбні стосунки суперечать Божій волі, їх потрібно розірвати. Це доводить, що розлучення або відокремлення не завжди є неправильним, а в певних ситуаціях є Божим наказом.

• Навіть якщо в незаконному шлюбі були народжені діти, ці шлюбні стосунки все одно повинні бути розірвані. Так, підкорення божественній владі іноді передбачає жертвування людським товариством заради встановлення спільності з Богом (Луки 18:29–30).

• Покаяння в минулих стосунках передбачає дещо більше, ніж просто визнання чи спокуту свого гріха. Воно також передбачає припинення гріховного союзу, щоб догодити Богу.

• Нам потрібно більше християн, які відчуватимуть такий саме глибокий сум і сором розкаяння, що й Езра, замість того, щоб виправдовувати гріх або пропонувати абсурдні причіпки чи безглузді аргументи, намагаючись ухилитися від серйозності та суворості Божої волі. Нам потрібні люди, які замість того, щоб хапатися за соломинку в несамовитих зусиллях виправдати перелюбні союзи, просто визнають правду та приймуть її, як Шеканія: «Ми вчинили переступ перед нашим Богом... і нехай буде за законом» (10:2–3).

• Нам потрібно зрозуміти, що якщо була надія для Ізраїлю тоді (10:2), то є надія і для нас сьогодні – не в тому, щоб чекати, що Бог просто відвернеться або помахом руки змусить зникнути нерозкаяний гріх. Бог дав нам Своє милосердя «на короткий час». Він покарав нас менше, ніж ми заслуговували за свої гріхи (9:13). Наша надія полягає в рішучості покаятися і відмовитися від стосунків, які не узгоджуються з Божою волею. Тоді Він простить і благословить нас. Відмова зробити це має потягти за собою припинення спілкування з такими людьми (10:8; пор. 1 Коринтян 5:13).

• Нам потрібно знову «дрожати за словом Бога» (9:4; 10:3). На жаль, Божі слова не справляють на нас такого враження, яке мали б. Ми не знаємо, що означає «боятися Бога» (Екклезіаста 12:13) або «впасти в руки живого Бога» (Євреїв 10:31). Езра знав, і запитав риторично: «Хіба ми повернемося, щоби знищити Твої заповіді і переженитися з народами цих гидот? Невже прогніваєшся на нас аж до кінця, доки зовсім не залишиться останку, ні спасіння?» (9:14). Павло вторив словам Езри: «Отже, знаючи Господній страх, ми переконуємо людей» (2 Коринтян 5:11). Він знав, що ніщо не замінить прямолінійний послух, якщо ми справді хочемо, щоби «гнів обурення нашого Бога відвернувся від нас за цю справу» (10:14).

Біблія навчає нас, що рано чи пізно ми пожнемо те, що посіяли. Ісус сказав, що є лише два вибори – покаятися або загинути (Луки 13:3). Давайте ніколи не вагатись і не зволікати, щоб привести своє життя у відповідність з Божою волею, незважаючи на труднощі чи незручності. Любімо Його (1 Івана 5:3), бо ще є «надія для Ізраїля» (Езри 10:2).

10:18 aВ 1 Хронік 6:40 – *Єгоцадак*
10:29 aАбо *Єремот*
10:35 aАбо *Келугі*
10:37 aАбо *Яасу*
10:43 aАбо *Ядду*

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Flavius Josephus (1957), *The Life and Works of Flavius Josephus*, trans. William Whitson (Philadelphia, PA: John C. Winston), XI.I.2.
2. James Pritchard (1958), *The Ancient Near East* (Princeton, NJ: Princeton University Press), 1:208.
3. Jack Finegan (1946), *Light from the Ancient Past* (Princeton, NJ: Princeton University Press), стор. 191.
4. J.M. Cook (1983), *The Persians* (London: The Orion Publishing Group), стор. 350.
5. See R. Dick Wilson (1996), "Artaxerxes," *International Standard Bible Encyclopaedia* (Electronic Database: Biblesoft). See also A.R. Fausset (1998), *Fausset's Bible Dictionary* (Electronic Database: Biblesoft).